

مرکز تحقیقات اسلامی

اصفهان

گامی

عمران
علیه السلام

www.ghaemiyeh.com
www.ghaemiyeh.org
www.ghaemiyeh.net
www.ghaemiyeh.ir

میں

عقل

جوادمحدثی

۳۹

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

چهل حدیث عمل

نویسنده:

جواد محدثی

ناشر چاپی:

زائر - آستان مقدس حضرت معصومه علیها السلام

ناشر دیجیتال:

مرکز تحقیقات رایانه‌ای قائمیه اصفهان

فهرست

۵	فهرست
۷	چهل حدیث عمل
۷	مشخصات کتاب
۷	اشاره
۹	فهرست مطالب
۱۳	مقدمه الناشر
۲۱	۱. شناسنامه عملی انسان
۲۲	۲. اعمال، نشانه شخصیت انسان
۲۳	۳. کار امروز به فردا ممکن
۲۴	۴. پرداختن به کار مهم تر
۲۵	۵. نگاه خدا به دل ها و عمل ها
۲۶	۶. شیعه یعنی پیرو در عمل
۲۷	۷. تا فرصت عمل باقی است...
۲۸	۸. اعمال، معیار ارزش
۲۹	۹. اعمال و آثار ماندگار
۳۰	۱۰. ارزش عمل همراه با یقین
۳۱	۱۱. در کار خیر، حاجت هیچ استخاره نیست
۳۲	۱۲. کار بی هنگام
۳۳	۱۳. اول اندیشه، و آنگهی کردار
۳۴	۱۴. فرصت کار نیک در گذر زمان
۳۵	۱۵. از زمان چه می گیری و چه می دهی؟
۳۶	۱۶. دعوت عملی نه زبانی
۳۷	۱۷. عمل را به تأخیر نینداز
۳۸	۱۸. مفسده عمل بدون آگاهی

- ۳۹ ۱۹. دوگانگی ادعا و عمل
- ۴۰ ۲۰. اتقان در عمل
- ۴۱ ۲۱. عمل اندک، ولی مستمر
- ۴۲ ۲۲. عمل، گواه ایمان
- ۴۳ ۲۳. گفتار بدون عمل، چک بی محل
- ۴۴ ۲۴. پُرکارِ کم حرف
- ۴۵ ۲۵. آثار عمل به دانسته ها
- ۴۶ ۲۶. عمل، همدم همیشگی انسان
- ۴۷ ۲۷. تجسم عمل در قیامت
- ۴۸ ۲۸. علم و عمل
- ۴۹ ۲۹. انسان در گرو اعمال
- ۵۰ ۳۰. اخلاص، سخت تر از عمل
- ۵۱ ۳۱. رابطه گفتار و کردار
- ۵۲ ۳۲. محبوب ترین عمل نزد خدا
- ۵۳ ۳۳. به چه کاری مشغولی؟
- ۵۴ ۳۴. امروز را دریاب
- ۵۵ ۳۵. عرضه اعمال بر خداوند
- ۵۶ ۳۶. پرونده اعمال نزد پیامبر صلی الله علیه و آله
- ۵۷ ۳۷. عمل های شرم آور
- ۵۸ ۳۸. عمل مقبول و مردود
- ۵۹ ۳۹. اخلاص، سبب قبولی اعمال
- ۶۰ ۴۰. چیزی جایگزین عمل نیست
- ۶۲ کتاب نامه:
- ۶۴ درباره مرکز

چهل حدیث عمل

مشخصات کتاب

چهل حدیث عمل

نویسنده ... جواد محدّثی

چاپ و نشر ... اول / زائر / آستانه مقدسه

صفحه آرایبی ... کوثر 09122539794 (بابکی)

شمارگان ... 3000

سال و نوبت چاپ ... اول، 1388

شابک : - - 978-964-180

رده بندی کنگره : 13/BP230/ن9چ9 1389

رده بندی دیویی : 297/483

قیمت تومان

مرکز پخش : قم / میدان شهداء (چهار راه بیمارستان) انتشارات زائر

تلفن : 7742519 - ص . پ : 37185-3597

کلیه حقوق برای آستانه مقدسه محفوظ است

ص : 1

اشاره

چهل حدیث عمل

نویسنده ... جواد محدّثی

چاپ و نشر ... اوّل / زائر / آستانه مقدسه

صفحه آرایه ... کوثر 09122539794 (بابکی)

شمارگان ... 3000

سال و نوبت چاپ ... اوّل، 1388

شابک : -- 978-964-180

رده بندی کنگره : 13/BP230/ن9چ9 1389

رده بندی دیویی : 297/483

قیمت تومان

مرکز پخش : قم / میدان شهداء (چهار راه بیمارستان) انتشارات زائر

تلفن : 7742519 - ص . پ : 37185-3597

کلیه حقوق برای آستانه مقدسه محفوظ است

ص : 2

1. شناسنامه عملی انسان... 13
2. اعمال، نشانه شخصیت انسان... 14
3. کار امروز به فردا مفکن... 15
4. پرداختن به کار مهم تر... 16
5. نگاه خدا به دل ها و عمل ها... 17
6. شیعه یعنی پیرو در عمل... 18
7. تا فرصت عمل باقی است..... 19
8. اعمال، معیار ارزش... 20
9. اعمال و آثار ماندگار... 21
10. ارزش عمل همراه با یقین... 22
11. در کار خیر، حاجت هیچ استخاره نیست... 23
12. کار بی هنگام... 24
13. اول اندیشه، و آنگهی کردار... 25
14. فرصت کار نیک در گذر زمان... 26
15. از زمان چه می گیری و چه می دهی؟... 27
16. دعوت عملی نه زبانی... 28
17. عمل را به تأخیر نینداز... 29
18. مفسده عمل بدون آگاهی... 30
19. دوگانگی ادعا و عمل... 31

20. اتمان در عمل... 32
21. عمل اندک، ولی مستمر... 33
22. عمل، گواه ایمان... 34
23. گفتار بدون عمل، چک بی محل... 35
24. پرکار کم حرف... 36
25. آثار عمل به دانسته ها... 37
26. عمل، همدم همیشگی انسان... 38
27. تجسم عمل در قیامت... 39
28. علم و عمل... 40
29. انسان در گرو اعمال... 41
30. اخلاص، سخت تر از عمل... 42
31. رابطه گفتار و کردار... 43
32. محبوب ترین عمل نزد خدا... 44
33. به چه کاری مشغولی؟... 45
34. امروز را دریاب... 46
35. عرضه اعمال بر خداوند... 47
36. پرونده اعمال نزد پیامبر صلی الله علیه و آله ... 48
37. عمل های شرم آور... 49
38. عمل مقبول و مردود... 50
39. اخلاص، سبب قبول اعمال... 51
40. چیزی جایگزین عمل نیست... 52

كَلَامُكُمْ نُورٌ

سخن شما اهل بیت، نور است.

زیارت جامعه کبیره

بر آستان احادیث اهل بیت، عقل خضوع می کند دل خشوع می یابد و روح سیراب می شود. احادیث نورانی ائمه اطهار، منشوری است که حکمت های قدسی و معارف ناب الهی را بر دل ها و عقل ها می تاباند. گلشنی روح پرور و گنجینه ای گرانبها و سرمایه ای پایان ناپذیر است.

ص: 5

امام باقر علیه السلام فرمود :

شَرَّفًا أَوْ عَرَبًا ، فَلَا تَجِدَانِ عِلْمًا صَحِيحًا إِلَّا شَيْئًا خَرَجَ مِنْ عِنْدِنَا أَهْلِ الْبَيْتِ؛ (1)

به شرق و غرب جهان بروید ، هیچ دانش صحیحی نخواهید یافت ، مگر آن که از ما خاندان پیامبر صادر شده است .

همواره مدیون راویان ، محدثان و عالمان گذشته شیعه ایم که با دقت و درایت و مسئولیت شناسی ، سخنان نورانی پیشوایان معصوم را ثبت و ضبط کرده و به عنوان «میراث اهل بیت» به نسل های بعدی سپرده اند .

احادیث اهل بیت علیهم السلام آنگونه که خودشان فرموده اند ، «نور» است .

مجموعه های حدیثی ، دانشکده های صامت اما جاویدان امامان شیعه است که بشریت را آموزش غیر حضوری می دهد و خرسندیم که ما میراث دار این

ص: 6

1-1 . الکافی ، ج 1 ، ص 399 .

رهایی از حیرت ها و ضلالت ها و کج راهه ها ، نیازمند این احادیثیم که «چراغ راه» و هدایت گر اندیشه ها و صفابخش دل ها و جان ها است .

روایات پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و اهل بیت او ، هم در عرصه مباحث اعتقادی برای ما «حجّت» است ، هم در قلمرو فقه و تبیین احکام شرع و حلال و حرام الهی سند و پشتوانه است ، هم در موضوعات اخلاقی ، تربیتی ، تهذیب نفس ، پند و موعظه ، سرشار از حکمت و بینش و هدایت است و اگر مردم با احادیث نورانی خاندان عصمت و طهارت آشنا شوند ، دل در گرو محبت و اطاعت آنان می نهند ، همانگونه که حضرت رضا علیه السلام فرمود : إِنَّ النَّاسَ لَوْ عَلِمُوا مَحَاسِنَ كَلَامِنَا لَاتَّبَعُونَا؛(1)

ص: 7

اگر مردم خوبی‌ها و زیبایی‌های سخن ما را بدانند، از

ما پیروی می‌کنند.

بر این اساس، آموختن، نوشتن، بیان، نشر، شرح و تبیین، حفظ و تعلّم احادیث اهل بیت، کاری است ارزشمند و در راستای حفظ و گسترش فرهنگ اهل بیت علیهم السلام.

کتاب حدیثی شیعه، همچون دریایی عمیق و موج‌پر از گهرهای نفیس است. برای بهره‌گیری از ذخایر این اقیانوس ژرف و پرگهر، باید به غوّاصی در دل آن پرداخت و لؤلؤ و مرجان‌هایی به دست آورد و به نسل امروز و مشتاقان عرضه کرد.

«چهل حدیث نویسی»، یکی از گام‌های ارزشمند در نشر و تشریح احادیث عترت پاک نبوی است که عالمان از دیرباز به آن مبادرت می‌ورزیدند و جامعه را

ص: 8

از معنویت آثار اهل بیت بهره مند می ساختند . اینکه امامان فرموده اند : هر کس چهل حدیث از احادیث ما را حفظ کند ، در روز قیامت فقیه و دین شناس

برانگیخته می شود ، هم پشتوانه چنین حرکت علمی و فرهنگی است ، هم ما را به ضرورت حفظ احادیث آنان آگاه می کند . چه حفظ به معنای به حافظه سپردن باشد ، چه ثبت و ضبط و جلوگیری از فراموش شدن و از بین رفتن باشد و چه به معنای حفظ در عمل . به هر حال ، تشویقی است برای رویکرد به معارف اهل بیت که در کلمات نورانی آنان نهفته است .

امروز ، نیاز جامعه به آشنایی با فرهنگ ناب اهل بیت ، بیش از هر زمان احساس می شود . عطش و استقبال هم که مردم از خود نشان می دهند ، ضرورت ارائه و عرضه کلمات خاندان عصمت را در قالبی روان ،

ص: 9

سهل الوصول و متناسب با اقشار مختلف علاقه مند ، روشن تر نشان می دهد و به همین دلیل ، مراکز و مؤسسات و اشخاصی به نشر «چهل حدیث» می پردازند .

آستانه مقدسه حضرت معصومه علیهاالسلام نیز به عنوان

یک حرکت فرهنگی در راه نشر احادیث پیشوایان دین و ترویج معارف عترت ، اقدام به چاپ این سلسله از چهل حدیث های موضوعی کرده است . موضوعات ، ابتدا در کمیته ای تعیین ، سپس به محققان و مؤلفان سفارش داده شده تا به گردآوری و تدوین چهل حدیث پیرامون موضوعات برگزیده پردازند . سعی شده است اغلب موضوعات ، اخلاقی ، تربیتی ، کاربردی و معارفی باشد . تا چه قبول افتد و چه در نظر آید .

ص: 10

اما جزوه حاضر.....

ایمان، هم اعتقادی قلبی است، هم اقرار زبانی، هم عمل، این سه مرحله، در تعریف ایمان در روایات متعددی بیان شده است.

عمل هر کس، نشان دهنده فکر، شخصیت و اعتقاد اوست. ارزش اعمال هم به نسبت نیت و انگیزه افراد و کیفیت عمل متفاوت است.

درباره «عمل»، رهنمودهای بسیار ارزشمندی در روایات است که در سایه آن ها می توان به اهمیت، ارزش، کیفیت، آثار، استمرار، اتقان و استحکام، زمان و زمینه های عمل پی برد و به نتیجه بخشی بیشتر و بهتر «اعمال» چه در دنیا و چه در آخرت دست یافت و به بهینه سازی اعمال پرداخت.

آنچه می خوانید، قطره ای از دریای معارف اهل بیت

ص: 11

عصمت و طهارت است که به صورت «چهل حدیث» برگزیده، تقدیم شما می شود. باشد که این رهنمودها ما را در پیمودن بهتر «راه زندگی» یاری کند.

به جاست از تلاش فاضل ارجمند، حجة الاسلام استاد جواد محدثی که گزینش و تهیه این اثر را بر عهده داشته است، تقدیر شود.

به امید نورانیت دل ها در سایه احادیث نورانی اهل بیت علیهم السلام.

انتشارات زائر / آستانه مقدسه

1388 ش

ص: 12

1. شناسنامه عملی انسان

امام امیر مؤمنان علی علیه السلام :

لا يُعْرَفُ الرَّجُلُ إِلَّا بِعَمَلِهِ، كَمَا لَا يُعْرَفُ الْغَرِيبُ مِنَ الشَّجَرِ إِلَّا عِنْدَ حُضُورِ الثَّمَرِ؛ (1)

هیچ کس جز با عملش شناخته نمی شود، مثل درخت ناشناخته که جز با رسیدن میوه اش نمی توان آن را شناخت (عمل، میوه درخت وجودی انسان است).

ص: 13

1-1 . غررالحکم، حدیث 9694.

2. اعمال، نشانه شخصیت انسان

امام امیر مؤمنان علی علیه السلام :

يُسْتَدَلُّ عَلَى خَيْرِ كُلِّ أَمْرٍ وَ شَرِّهِ وَ طَهَارَةِ أَصْلِهِ وَ خُبَيْثِهِ بِمَا يَظْهَرُ مِنْ أَعْمَالِهِ؛ (1)

گواه و نشانه خوبی و بدی هر کس و پاکی و پلیدی اصل و ریشه اش، کارهایی است که از او آشکار می شود.

ص: 14

1-1 . غرر الحکم، ج 6، ص 425.

3. کار امروز به فردا ممکن

امام امیر مؤمنان علی علیه السلام :

وَأَمْضِ لِكُلِّ يَوْمٍ عَمَلَهُ، فَإِنَّ لِكُلِّ يَوْمٍ مَا فِيهِ؛ (1)

کار هر روز را همان روز انجام بده، چرا که هر روز، کار خاص خودش را دارد.

ص: 15

1-1 . نهج البلاغه، نامه 53، بند 115.

4. پرداختن به کار مهم تر

امام امیر مؤمنان علی علیه السلام :

مَنْ اشْتَغَلَ بِغَيْرِ الْمُهِّمِّ ضَيَّعَ الْأَهَمَّ؛ (1)

هر کس به کار غیر مهم پردازد، کار مهم تر را ضایع و تباه خواهد کرد (لزوم اولویت بندی در کارها بر اساس اهمیّت).

ص: 16

1-1 . غررالحکم، ج 5، ص 330.

5. نگاه خدا به دل ها و عمل ها

رسول خدا صلی الله علیه و آله :

إِنَّ اللَّهَ -تعالى- لَا يَنْظُرُ إِلَى صُورِكُمْ وَلَا إِلَى أَمْوَالِكُمْ، وَلَكِنْ يَنْظُرُ إِلَى قُلُوبِكُمْ وَأَعْمَالِكُمْ؛(1)

خداوند متعال، به چهره ها و اموال شما نگاه نمی کند، بلکه به دل ها و عمل های شما می نگرد.

ص: 17

1-1 . بحار الأنوار، ج 74، ص 88.

6. شیعه یعنی پیرو در عمل

رسول خدا صلی الله علیه و آله :

إِنَّ شِيعَتَنَا مَنْ شِيعَنَا وَاتَّبَعَ آثَارَنَا وَاقْتَدَى بِأَعْمَالِنَا؛(1)

شیعه ما کسی است که از ما پیروی کند و از آثار و سخنان ما تبعیت نماید و به کارهای ما اقتدا کند.

ص: 18

1-1 . میزان الحکمه، حدیث 9937.

7. تا فرصت عمل باقی است...

امام امیر مؤمنان علی علیه السلام :

عِبَادَ اللَّهِ! الْآنَ فَاعْمَلُوا، وَالْأَسْنُ مُطْلَقَةٌ وَالْإِبْدَانُ صَدْحِيحَةٌ وَالْأَعْضَاءُ لَذَنَةٌ وَالْمُنْقَلَبُ فَسِيحٌ وَالْمَجَالُ عَرِيضٌ، قَبْلَ إِزْهَاقِ الْفُوتِ وَ حُلُولِ الْمَوْتِ؛(1)

ای بندگان خدا! هم اکنون عمل کنید که زبان ها باز است و بدن ها سالم است و اعضا و جوارح نرم و آماده است و فرصت تحویل فراهم است و مجال گسترده است، پیش از آنکه فرصت از دست برود و مرگ فرا رسد.

ص: 19

1-1 . نهج البلاغه، خطبه 196.

8. اعمال، معيار ارزش

امام هادی علیه السلام :

الْتَّاسُ فِي الدُّنْيَا بِالْأَمْوَالِ وَفِي الْآخِرَةِ بِالْأَعْمَالِ؛ (1)

ارزش و موقعیت مردم در دنیا به «اموال» آنان است، ولی در آخرت به «اعمال» آنان است.

ص: 20

1-1 . میزان الحکمه، حدیث 14269.

9. اعمال و آثار ماندگار

امام امیر مؤمنان علی علیه السلام :

شَتَانِ بَيْنَ عَمَلَيْنِ: عَمَلٍ تَذْهَبُ لِدَّتِّهِ وَ يُبْقَى تَبِعَتُهُ، وَ عَمَلٍ تَذْهَبُ مَوْنَتُهُ وَ يَبْقَى أَجْرُهُ؛ (1)

چه قدر فاصله میان دو کار است:

یکی کاری که لذتش می رود، ولی تبعات و آثارش می ماند، دیگری کاری که رنج و زحمتش می رود، اما اجر و پاداش آن ماندگار است!

ص: 21

1-1 . نهج البلاغه، حکمت 121.

10. ارزش عمل همراه با یقین

امام صادق علیه السلام :

وَأَعْلَمُ أَنَّ الْعَمَلَ الدَّائِمَ الْقَلِيلَ عَلَى الْيَقِينِ أَفْضَلُ عِنْدَ اللَّهِ عَزَّوَجَلَّ مِنَ الْعَمَلِ الْكَثِيرِ عَلَى غَيْرِ يَقِينٍ؛ (1)

بدان که عمل پیوسته و اندک اما بر اساس یقین، نزد خدای متعال برتر از عمل بسیاری است که از روی یقین نباشد.

ص: 22

1-1 . الاختصاص، شیخ مفید، ص 222.

11. در کار خیر، حاجت هیچ استخاره نیست

امام صادق علیه السلام:

إِذْ هَمَمْتَ بِخَيْرٍ فَبَادِرْ، فَإِنَّكَ لَا تَدْرِي مَا يَحْدُثُ؛ (1)

هر گاه تصمیم به کار نیک گرفتی در انجام آن بشتاب، چرا که نمی دانی چه پیش خواهد آمد.

ص: 23

1-1 . وسائل الشیعه، ج 1، ص 84.

12. کار بی هنگام

امام صادق علیه السلام :

مَنْ ابْتَدَأَ بِعَمَلٍ فِي غَيْرِ وَقْتِهِ، كَانَ بُلُوعُهُ فِي غَيْرِ حِينِهِ؛ (1)

هر کس کاری را پیش از وقتش شروع کند، رسیدن آن در غیر زمان مناسبش خواهد بود (کار بی هنگام، بی ثمر است).

ص: 24

1-1 . بحارالانوار، ج 68، ص 338.

13. اول اندیشه، و آنکهی کردار

امام امیر مؤمنان علی علیه السلام :

التَّائِبُ قَبْلَ الْعَمَلِ، فَإِنَّهُ يُؤْمِنُكَ النَّدَمَ؛ (1)

تدبیر و آینده نگری قبل از انجام کار لازم است، چرا که این کار، تو را از پشیمانی ایمن می سازد.

ص: 25

1-1 . بحارالانوار، ج 68، ص 338.

14. فرصت کار نیک در گذر زمان

امام امیر مؤمنان علی علیه السلام :

الْفُرْصَةُ تَمُرُّ مَرَّ السَّحَابِ، فَاتْتَهَرُوا فُرْصَ الْخَيْرِ؛ (1)

فرصت، همچون گذشتن ابر می گذرد. پس فرصت های خیر را غنیمت بشمارید.

ص: 26

1-1. نهج البلاغه، حکمت 21.

15. از زمان چه می گیری و چه می دهی؟

امام امیر مؤمنان علی علیه السلام :

إِنَّ اللَّيْلَ وَالنَّهَارَ يَعْمَلَانِ فِيكَ فَاعْمَلْ فِيهِمَا، وَيَأْخُذَانِ مِنْكَ فَخُذْ مِنْهُمَا؛ (1)

شب و روز در تو عمل می کنند، پس تو هم در شب و روز کار و عمل کن، شب و روز از تو (عمر و جوانی را) می گیرند، پس تو هم از شب و روز (بهره) بگیر.

ص: 27

1-1 . غررالحکم، ج 2، ص 667.

16. دعوت عملی نه زبانی

امام صادق علیه السلام :

كُونُوا دُعَاةَ النَّاسِ بِأَعْمَالِكُمْ، وَلَا تَكُونُوا دُعَاةَ بِالسِّنَتِكُمْ؛ (1)

دعوت کننده مردم باشید، با عمل هایتان، و (تنها) دعوت کنندگان به زبان هایتان نباشید.

ص: 28

1-1 . الكافي، ج 2، ص 78.

17. عمل را به تأخیر نینداز

رسول خدا صلی الله علیه و آله :

يا أَبَا ذَرٍّ! إِيَّاكَ وَالسَّوِيْفَ بِعَمَلِكَ، فَإِنَّكَ بِيَوْمِكَ وَلَسْتَ بِمَا بَعْدَهُ، فَإِنْ يَكُنْ غَدٌ فَكُنْ فِي الْغَدِ كَمَا كُنْتَ فِي الْيَوْمِ؛ (1)

ای ابوذر! پرهیز از این که کار خود را به بعد بیاندازی (و کار امروز را به فردا بیفکنی) چرا که تو وابسته به امروزی نه برای پس از آن. پس اگر فردایی بود، فردا چنان باش که امروز بودی (و کار فردا را فردا کن).

ص: 29

1-1 . مکارم الأخلاق، ص 459.

18. مفسده عمل بدون آگاهی

رسول خدا صلی الله علیه و آله :

مَنْ عَمِلَ عَلَى غَيْرِ عِلْمٍ كَانَ مَا يُفْسِدُ أَكْثَرَ مِمَّا يُصْلِحُ؛ (1)

هر کس بدون علم و آگاهی عمل کند، فساد و تبهکاری او بیش از اصلاحش خواهد بود.

ص: 30

1-1 . الکافی، ج 2، ص 208.

19. دوگانگی ادعا و عمل

امام امیر مؤمنان علی علیه السلام :

لا تَكُنْ مِمَّنْ يَرْجُو الآخِرَةَ بِغَيْرِ عَمَلٍ وَيُرْجَى التَّوْبَةَ بِطُولِ الأَمَلِ، يَقُولُ فِي الدُّنْيَا يَقُولِ الزَّاهِدِينَ وَيَعْمَلُ فِيهَا بِعَمَلِ الرَّاغِبِينَ؛ (1)

از کسانی مباش که بدون عمل، امید به (سعادت) آخرت دارند و با آرزوهای دور و دراز، توبه را به تأخیر می اندازند، در دنیا مثل زاهدان پارسا حرف می زنند، ولی عملشان، عمل دنیا طلبان است.

ص: 31

1-1 . نهج البلاغه، حکمت 150.

20. اتقان در عمل

رسول خدا صلی الله علیه و آله :

لَكِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ عَبْدًا إِذَا عَمِلَ عَمَلًا أَحْكَمَهُ؛ (1)

پیامبر خدا صلی الله علیه و آله قبری را پس از دفن میّت، محکم و مرتّب می کرد. علّت را پرسیدند، فرمود: می دانم که این جسد به زودی خواهد پوسید، ولی خداوند دوست دارد بنده ای را که وقتی کاری را انجام می دهد، آن را استوار و محکم انجام دهد.

ص: 32

1-1 . امالی صدوق، ص 384.

21. عمل اندک، ولی مستمرّ

امام امیر مؤمنان علی علیه السلام :

قَلِيلٌ تَدْوُمٌ عَلَيْهِ، أَزْجَى مِنْ كَثِيرٍ مَمْلُوءٍ مِنْهُ؛⁽¹⁾

کار اندکی که بر آن مداومت داشته باشی، امیدوار کننده تر از کار بسیاری است که از آن ملول و خسته گردی.

ص: 33

1-1 . نهج البلاغه، حکمت 278.

22. عمل، گواه ایمان

امام صادق علیه السلام:

الإيمانُ لا يكونُ إلا بِعَمَلٍ وَالْعَمَلُ مِنْهُ، ولا يَثْبُتُ الإيمانُ إلا بِعَمَلٍ؛⁽¹⁾

ایمان جز با عمل نخواهد بود و عمل، جزئی از ایمان است و ایمان جز با عمل، ثابت نمی شود.

ص: 34

1-1 . وسائل الشیعه، ج 6، ص 127.

23. گفتار بدون عمل، چک بی محل

رسول خدا صلی الله علیه و آله :

یا اباذر! مَثَلُ الَّذِي يَدْعُو بِغَيْرِ عَمَلٍ كَمَثَلِ الَّذِي يَرْمِي بِغَيْرِ وَتَرٍ؛ (1)

ای ابوزر! مَثَل کسی که بدون عمل، دعوت می کند همچون کسی است که بدون زه (با کمان) تیراندازی می کند (یعنی حرف و دعوتش بُردی ندارد و بی تأثیر است).

ص: 35

1-1 . مکارم الاخلاق، ص 465.

24. پُرکارِ کمِ حرف

امام کاظم علیہ السلام :

یا هِشامُ! الْمُؤْمِنُ قَلِيلُ الْكَلَامِ كَثِيرُ الْعَمَلِ، وَالْمُنَافِقُ كَثِيرُ الْكَلَامِ قَلِيلُ الْعَمَلِ؛ (1)

ای هشام! مؤمن، کم حرف و پرکار است. ولی منافق، پر حرف و کم کار است.

ص: 36

1-1 . تحف العقول، ص 293.

25. آثار عمل به دانسته ها

رسول خدا صلی الله علیه و آله :

مَنْ عَمِلَ بِمَا عَلِمَ، وَرَزَّهُ اللَّهُ عِلْمَ مَا لَمْ يَعْلَمْ؛ (1)

هر کس به آنچه می داند عمل کند، خداوند متعال، علم و دانش آنچه را هم نمی داند به او می دهد.

ص: 37

1-1 . بحارالانوار، ج 40، ص 128.

26. عمل، همدم همیشگی انسان

رسول خدا صلی الله علیه و آله :

يَتَّبِعُ الْمَيِّتَ ثَلَاثَةٌ: أَهْلُهُ وَمَالُهُ وَعَمَلُهُ، فَيَرْجِعُ إِثْنَانٍ وَيَبْقَى وَاحِدٌ، يَرْجِعُ أَهْلُهُ وَمَالُهُ وَيَبْقَى عَمَلُهُ؛ (1)

همراه مرده سه چیز می رود: خانواده اش، مالش و عملش. اما دو تا برمی گردند و یکی می ماند. خانواده اش و مالش برمی گردند، اما عملش همراه او می ماند.

ص: 38

1-1 . کنز العمال، حدیث 42761.

27. تجسّم عمل در قیامت

امام امیر مؤمنان علی علیه السلام :

أَعْمَالُ الْعِبَادِ فِي الدُّنْيَا نَصَبٌ أَعْيُنُهُمْ فِي الْآخِرَةِ؛ (1)

اعمال بندگان در دنیا، در آخرت در برابر چشمانشان (و نصب العین آنان) خواهد بود.

ص: 39

1-1 . غررالحکم، ج 2، ص 71.

امام امیر مؤمنان علی علیه السلام :

قَلِيلُ الْعِلْمِ مَعَ الْعَمَلِ خَيْرٌ مِنْ كَثِيرِهِ بِلَا عَمَلٍ؛ (1)

علم و دانش کم اما همراه با عمل، بهتر از دانش بسیار اما بدون عمل است.

ص: 40

29. انسان در گرو اعمال

امام امیر مؤمنان علی علیه السلام :

إِنَّكُمْ بِأَعْمَالِكُمْ مُجَازُونَ وَبِهَامُرْتَهُنُونَ؛ (1)

به یقین، شما نسبت به اعمالتان پاداش داده می شوید و در گرو عمل هایتان هستید.

ص: 41

1-1 . غررالحکم، ج 7، ص 279.

30. اخلاص، سخت تر از عمل

امام صادق علیه السلام:

الإِبْقَاءُ عَلَى الْعَمَلِ حَتَّى يَخْلُصَ أَشَدُّ مِنَ الْعَمَلِ؛ (1)

باقی گذاشتن عمل (و ادامه آن)، تا آنکه به مرحله خلوص برسد، از اصل عمل سخت تر است.

ص: 42

1-1 . الوافی، ج 1، ص 73 .

31. رابطه گفتار و کردار

امام صادق علیه السلام:

مَلْعُونٌ مَلْعُونٌ مَنْ قَالَ: الْإِيمَانُ قَوْلٌ بِلا عَمَلٍ؛ (1)

ملعون است، ملعون است، کسی که بگوید: ایمان، گفتار بدون عمل است.

ص: 43

1-1 . بحار الأنوار، ج 69، ص 19.

32. محبوب ترین عمل نزد خدا

رسول خدا صلی الله علیه و آله :

أَحَبُّ الْأَعْمَالِ عِنْدَ اللَّهِ سُورٌ تُدْخِلُهُ عَلَى الْمُؤْمِنِ، تَنْظُرُ عَنْهُ جُوعَتَهُ وَ تَكْشِفُ عَنْهُ كُرْبَتَهُ؛ (1)

محبوب ترین کارها نزد خداوند، آن است که مؤمنی را شاد کنی، گرسنگی او را برطرف سازی و رنج و غصه اش را برطرف کنی.

ص: 44

1-1 . الکافی، ج 2، ص 191.

33. به چه کاری مشغولی؟

امام امیر مؤمنان علی علیه السلام :

كُنْ مَشْغُولًا بِمَا أَنْتَ عَنْهُ مَسْئُولٌ؛ (1)

به کاری مشغول باش که (فردای قیامت) از تو درباره آن سؤال می کنند.

ص: 45

1-1 . غررالحکم، حدیث 245.

34. امروز را دریاب

امام امیر مؤمنان علی علیه السلام :

إِنَّ مَاضِيَ يَوْمِكَ مُنْتَقِلٌ وَبَاقِيَهُ مَتَّهِمٌ، فَأَغْتَنِمِ وَقْتَكَ بِالْعَمَلِ؛ (1)

همانا دیروزت رفته است، روز آینده هم معلوم نیست. پس امروز را برای عمل، غنیمت بشمار.

ص: 46

1-1 . الحیاة، ج 1، ص 260، به نقل از غررالحکم.

35. عرضه اعمال بر خداوند

امام حسين عليه السلام:

إِنَّ أَعْمَالَ هَذِهِ الْأُمَّةِ مَا مِنْ صَبَاحٍ إِلَّا وَتُعْرَضُ عَلَيَّ اللَّهُ تَعَالَى؛ (1)

اعمال این امت هر روز صبح بر خداوند متعال عرضه می شود.

ص: 47

1-1 . عيون اخبار الرضا عليه السلام ، ج 2 ، ص 48 .

36. پرونده اعمال نزد پیامبر صلی الله علیه و آله

امام صادق علیه السلام:

إِنَّ أَعْمَالَ الْعِبَادِ تُعْرَضُ عَلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ كُلِّ صَبَاحٍ، أَبْرَارِهَا وَفُجَّارِهَا، فَاحْذَرُوا فَلَيْسَ تَحِيَّ أَحَدُكُمْ أَنْ يَعْضَ عَلَى نَبِيِّهِ الْعَمَلَ الْقَبِيحَ؛ (1)

اعمال بندگان هر روز صبح بر رسول خدا صلی الله علیه و آله عرضه می شود، چه کارهای نیک، چه کارهای زشت. پس حذر کنید و هر کدامتان شرم کنید که به پیامبرتان عمل زشت عرضه نمایید.

ص: 48

1-1 . بحار الانوار، ج 17، ص 149.

37. عمل های شرم آور

امام امیر مؤمنان علی علیه السلام :

إِحْذَرُ كُلَّ عَمَلٍ يُعْمَلُ بِهِ فِي السِّرِّ وَيُسْتَحَى مِنْهُ فِي الْعَلَانِيَةِ؛ وَاحْذَرُ كُلَّ عَمَلٍ إِذَا سُئِلَ عَنْهُ صَاحِبُهُ أَنْكَرَهُ أَوْ إِعْتَذَرَ مِنْهُ؛ (1)

بپرهیز از هر عملی که در پنهان انجام می شود، ولی از انجام آشکار آن شرم می کنند و بپرهیز از هر عملی که اگر از صاحب آن سؤال شود، یا آن کار را انکار می کند، یا از آن عذرخواهی می کند.

ص: 49

1-1 . نهج البلاغه، نامه 69.

38. عمل مقبول و مردود

امام کاظم علیه السلام :

قَلِيلُ الْعَمَلِ مِنَ الْعَاقِلِ مَقْبُولٌ مُضَاعَفٌ، وَ كَثِيرُ الْعَمَلِ مِنْ أَهْلِ الْهَوَىٰ وَالْجَهْلِ مَرْدُودٌ؛ (1)

کار اندک از عاقل قبول می شود و پاداش مضاعف دارد. اما کار زیاد از اهل هوس و نادانی قبول نمی شود.

ص: 50

1-1 . تحف العقول، ص 387.

39. اخلاص، سبب قبولی اعمال

امام امیر مؤمنان علی علیه السلام :

إِنَّكَ لَنْ يُتَقَبَلَ مِنْ عَمَلِكَ إِلَّا مَا أَخْلَصْتَ فِيهِ وَلَمْ تَشْبُهْ بِالْهَوَى وَ أَسْبَابِ الدُّنْيَا؛ (1)

یقین بدان که از عمل تو، همان قبول می شود که در آن اخلاص داشته باشی و آن را به هوای نفس و اسباب دنیا آلوده نکنی.

ص: 51

1-1 . غررالحکم، حدیث 3787.

40. چیزی جایگزین عمل نیست

امام امیر مؤمنان علی علیه السلام :

لا تَدْعُوا الْعَمَلَ الصَّالِحَ وَالْإِجْتِهَادَ فِي الْعِبَادَةِ إِتْكَالاً عَلَى حُبِّ آلِ مُحَمَّدٍ، وَلَا تَدْعُوا حُبَّ آلِ مُحَمَّدٍ وَالتَّسْلِيمَ لِأَمْرِهِمْ إِتْكَالاً عَلَى الْعِبَادَةِ، فَإِنَّهُ لَا يَقْبَلُ أَحَدُهُمَا دُونَ الْآخَرِ؛ (1)

عمل صالح و تلاش در بندگی را، به اتکای محبت آل محمد صلی الله علیه و آله ترک نکنید، محبت خاندان پیامبر و

ص: 52

1-1 . بحار الانوار، ج 70، ص 15.

تسلیم بودن در برابر فرمانشان را نیز، به اتکای عبادت،

ترک نکنید، چرا که هیچ کدام بدون دیگری پذیرفته نیست!

ص: 53

1. الاختصاص، شیخ مفید، جامعه مدرسین، قم.
2. امالی، شیخ صدوق، 1 جلد، انتشارات کتابخانه اسلامی، 1362 ه ش .
3. بحار الأنوار، علامه مجلسی، مؤسسه الوفاء، بیروت.
4. تحف العقول، ابن شعبه حرّانی، جامعه مدرسین، قم.
5. الحیاء، محمدرضا حکیمی، دفتر نشر فرهنگ اسلامی، تهران.
6. عیون اخبار الرضا علیه السلام، شیخ صدوق، توس، قم.
7. غررالحکم، آمدی، چاپ دانشگاه تهران.

8. الكافي، محمد بن يعقوب كليني، دارالكتب الاسلاميه، تهران.

9. مكارم الأخلاق، حسن بن فضل طبرسي، مؤسسة الأعلمي، بيروت.

10. ميزان الحكمة، محمدى رى شهرى، دارالحديث، قم.

11. نهج البلاغه، امام على عليه السلام، گردآورى سيدرضى، چاپ صبحى صالح، بيروت.

12. وسائل الشيعه، شيخ حرّ عاملى، داراحياء التراث العربى، بيروت.

ص: 55

بسمه تعالی

هَلْ يَسْتَوِي الَّذِينَ يَعْلَمُونَ وَالَّذِينَ لَا يَعْلَمُونَ

آیا کسانی که می دانند و کسانی که نمی دانند یکسانند؟

سوره زمر / 9

آدرس دفتر مرکزی:

اصفهان - خیابان عبدالرزاق - بازارچه حاج محمد جعفر آباده ای - کوچه شهید محمد حسن توکلی - پلاک 129/34 - طبقه اول

وب سایت: www.ghbook.ir

ایمیل: Info@ghbook.ir

تلفن دفتر مرکزی: 03134490125

دفتر تهران: 021 - 88318722

بازرگانی و فروش: 09132000109

امور کاربران: 09132000109

مرکز تحقیقات رایانگی

اصفهان

گامی

WWW

برای داشتن کتابخانه های تخصصی
دیگر به سایت این مرکز به نشانی

www.Ghaemiyeh.com

www.Ghaemiyeh.net

www.Ghaemiyeh.org

www.Ghaemiyeh.ir

مراجعه و برای سفارش با ما تماس بگیرید.

۰۹۱۳ ۲۰۰۰ ۱۰۹

